

Deres Ref.: 19/6227

Høringsuttalelse – Forslag til endring i utlendingsloven og utlendingsforskriften – utvisning og tilleggstid for permanent oppholdstillatelse

1. Om Jussbuss

Jussbuss er et studentdrevet rettshjelptiltak med 49 års erfaring med rettshjelpsarbeid og oppsøkende virksomhet. På bakgrunn av våre erfaringer ønsker vi å kommentere regjeringens forslag til endringer i utlendingsloven og utlendingsforskriften om utvisning og tilleggstid for permanent oppholdstillatelse.

2. Forslaget som helhet

Jussbuss er i utgangspunktet positive til et forslag som gjør det mulig for utlendingsforvaltningen å erstatte bruk av utvisning og innreiseforbud med reaksjonsformer som er mindre inngripende. Forslaget legger imidlertid opp til at den nye reaksjonsformen utelukkende skal bli brukt i saker hvor det i dag ikke gis noen reaksjon. Dette vil medføre en betraktelig innstramming av regelverket, noe vi er sterkt kritiske til. Stortingets intensjon med anmodningsvedtaket var ikke å utvide reaksjonsadgangen, men heller å begrense bruken av utvisning der det er spesielt inngripende ovenfor utlendingen selv eller deres mindreårige barn og øvrig familie. Forslaget er ikke i tråd med Stortingets anmodningsvedtak, og foretar ikke en tilstrekkelig vurdering av barnets beste.

3. Jussbuss' merknader til høringen

Departementet følger ikke opp Stortingets anmodningsvedtak

Utvisning og innreiseforbud er svært inngripende reaksjonsformer, særlig for en utlending med barn eller andre familiemedlemmer i landet. Vi har erfart gjennom vår saksbehandling at forholdsmessighetsvurderingen som gjøres i utvisningssaker ofte ikke legger tilstrekkelig vekt på utlendingens tilknytning til Norge, som familie i landet eller lang botid. Det samme gjelder barnets beste, som skal være et grunnleggende hensyn ved alle avgjørelser som omhandler barn. Dagens strenge praktisering av utvisningsregelverket fører til at familiemedlemmer ofte blir uforholdsmessig hardt rammet.

I anmodningsvedtak 542 (2017-2018) bes departementet om å undersøke muligheter for å supplere bruk av utvisning og innreiseforbud med et bredere sett av reaksjonsformer som i større grad tar hensyn til familiemedlemmer og øvrig tilknytning til Norge. I Innst. 140 S (2017-2018) kommer det frem at slike nye regler skal føre til at en del av dem som i dag blir utvist og får innreiseforbud, i stedet skal få en annen reaksjonsform. Anmodningsvedtaket

forespør alternative reaksjonsformer på bakgrunn av en rekke tilfeller hvor utvisning og innreiseforbud har rammet utlendingen og dens familiemedlemmer uforholdsmessig hardt.

Bakgrunnen for anmodningen var et ønske om å utrede reelle alternativer til utvisning, ikke å etablere ytterligere reaksjonsformer for de som faller utenfor dagens regelverk. Likevel fremgår det klart av høringsnotatet at de nye reglene ikke skal være en generell oppmykning eller endring av praksis. Når Stortinget ber om et forslag til gjennomføring av en slik oppmykning, er det problematisk at departementet sender på høring et forslag som utelukkende legger opp til en innstramning av praksis. Det er en underminering av Stortingets anmodning. Departementet må følge opp anmodningsvedtak 542 (2017-2018) og intensjonen bak dette.

Tilleggstidens lengde må vurderes konkret i den enkelte sak

Det er problematisk at departementet i høringsnotatet ikke legger opp til at det skal foretas en konkret vurdering av tilleggstidens lengde. Blant annet bør alvorligheten av bruddet på utlendingsloven være et moment. Hvilke negative konsekvenser å ilegge tilleggstid kan føre med seg må også vurderes, for eksempel om tilleggstiden vil virke integreringshemmende. Et eksempel på tilfeller hvor det kan slå negativt ut, er for arbeidstakere som arbeider under dårlige arbeidsforhold, hvor det vil være vanskelig å si opp jobben eller bytte arbeid før de har fått permanent oppholdstillatelse. Også for ektefeller som befinner seg i voldelige ekteskap, og som ikke tør å søke om opphold på selvstendig grunnlag, vil tilleggstid føre til at vedkommende må befinne seg i en uholdbar situasjon over enda lengre tid. Hver enkelt sak er ulik, og det må foretas en konkret vurdering hvor ulike momenter vektlegges.

Når tilleggstid skal anvendes

Det må fremgå klart av regelverket når tilleggstid skal anvendes. Departementet bør derfor utarbeide klare retningslinjer for dette. Hensynet til rettssikkerhet og forutberegnelighet taler for at reglene om når tilleggstid kan anvendes ikke bør gis i form av instruks eller forskrift. Det bør fremgå av lov. Departementets forslag til utl. § 70 nye tredje ledd bør derfor strykes.

Vi mener at det ved innføring av tilleggstid som mulig reaksjonsform ved brudd på utlendingsloven, må etableres som hovedregel at utlendinger som har barn i landet eller botid på over fem år, ikke skal utvises, men ilegges tilleggstid.

Tilleggstid bør ikke gis i saker hvor det allerede er gitt en sanksjon for forholdet. Tilleggstid må bare fungere som en alternativ reaksjon. Ved for eksempel tilbakekall av oppholdstillatelse må utlendingen inn i en tidkrevende prosess for å oppnå ny tillatelse, å ilegge tilleggstid som ytterligere reaksjon kan da virke integreringshemmende.

Den nye ordlyden i § 70 annet og tredje ledd

Terskelen for å bli ilagt tilleggstid som alternativ til utvisning må ikke være høyere enn hva som fremgår av anmodningsvedtaket fra Stortinget. Det ble etterspurt som forslag til andre reaksjonsformer "når særlige forhold tilsier det, som hensynet til barns beste". Denne terskelen bør inkluderes i ordlyden i bestemmelsen for bedre å ivareta barns rettssikkerhet.

Hvor lang tilleggstid som skal ilegges bør som nevnt vurderes konkret i hver enkelt sak. Med tanke på at det er en reaksjonsform som kan gis i svært ulike type tilfeller, bør det etter

lovens ordlyd være mulig å ilegge kortere tid enn tre år. Dette forslås derfor endret til "opptil tre års tilleggstid". I tillegg foreslås det at vurderingen av om tilleggstid skal ilegges om utlendingen ikke blir utvist, skal være en kan-vurdering, for å ivareta fleksibilitet og mulighet for å unnlate å ilegge tilleggstid der hvor det er gitt andre sanksjoner.

Den nye § 70 annet ledd bør derfor lyde:

*Dersom utlendingen har begått slike handlinger som nevnt i § 66 første ledd bokstav a, kan det i stedet for utvisning fastsettes at det skal kreves **opptil tre års tilleggstid** for at en fremsatt eller fremtidig søknad om permanent oppholdstillatelse skal innvilges. **Slik tilleggstid skal vurderes i stedet for utvisning dersom særlige grunner, som hensynet til utlendingens barn eller lang botid i riket, taler for det.** Slik tilleggstid **kan** også vurderes dersom utlendingen ikke blir utvist. Tilleggstiden beregnes fra det tidspunkt vilkåret om botid for permanent oppholdstillatelse tidligst er oppfylt.*

Eventuelle spørsmål kan rettes til Jussbuss på telefon 22 84 29 00 hverdager mellom kl. 10.00 og 15.00.

Med vennlig hilsen
For Jussbuss

Benedicte Røvik
Christina Ree Ytterbø
Elisa Bogaard Vangen
Ida Tengesdal
Kristiane Larsen Fort
Olivia Margrethe Lynch